

Кафедра обліку і оподаткування
ЯКІСНА ІНВЕРТАРИЗАЦІЯ – ЗАПОРУКА ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ ПРИ
ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

О.С. Кравчук, здобувач вищої освіти групи БМБ 2/1 обліково-фінансового факультету, МНАУ

Д.О. Світящук здобувач вищої освіти групи ОО-1мб факультету бізнесу та сфери обслуговування, Державного університету «Житомирська політехніка»

Анотація: Розкрито мету проведення інвентаризації як одного з засобів забезпечення достовірності бухгалтерських даних. Проаналізовано ставлення практикуючих бухгалтерів та адміністрації підприємств до процесу проведення інвентаризації та оформлення її результатів. Сформульовано основні переваги якісного проведення інвентаризації на підприємстві.

Ключові слова: інвентаризація, активи, зобов'язання, процедура контролю

Інвентаризація є одним з найважливіших елементів методу бухгалтерського обліку. Мета її проведення – забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства. Під час інвентаризації активів і зобов'язань перевіряється і документально підтверджується їхня наявність, стан, відповідність критеріям визнання та оцінка [1,2]. Чи завжди так розуміють мету інвентаризації представники адміністрації господарюючого суб'єкта? Ні, нажаль, на практиці керівники та бухгалтери (переважно малих підприємств) нерідко сприймають інвентаризацію як на щось непотрібне, без чого цілком можна обійтися.

Вивчення обговорення цієї теми на професійних форумах, дозволило визначити основні мотиви та фактори небажання проводити інвентаризацію на підприємстві, а саме: впевненість, що існують такі виробництва, де провести інвентаризацію неможливо; переконання, що, якщо результати інвентаризації цікаві для директора або власника, то саме вони й мають безпосередньо її проводити; небажання пояснювати керівництву, що робити по закінченні інвентаризації з її результатами; не розуміння керівництвом важливості прийняття рішень за виявленими розбіжностями. Звичайно, під тиском мотивованих представників адміністрації підприємств інвентаризацію все ж проводять. Але й тут не обходиться без проблем.

Відомо, що інвентаризація може бути реальною, а може бути формальною. Досить часто обліковці йдуть саме цим шляхом. Чи прийнятна така позиція для бухгалтера-професіонала? Ми наводили нормативне визначення мети проведення

інвентаризації. Отже, власники підприємства, його керівники, інвестори та інші користувачі фінансової звітності мають бути впевнені в достовірності даних бухгалтерського обліку. Зрозуміло, що якщо склад активів і зобов'язань не підтверджено перевіркою їхньої наявності або перекручено у фінансовій звітності, то прийняті на основі фіктивних даних балансу управлінські рішення можуть виявитися помилковими та призвести до погіршення фінансового стану підприємства й навіть до банкрутства [3].

Ознаками такої формальної інвентаризації можуть бути: швидкість її проведення (виникає підозра, що інвентаризація або була проведена з порушеннями, або взагалі реально не проводилася); відсутність на документах підписів усіх членів інвентаризаційної комісії або підозра у справжності підписів (наприклад, під час інвентаризації працівник був у відпустці або на лікарняному, а його підпис є в інвентаризаційній відомості); повний збіг фактичних та облікових даних. Своєчасне виявлення фіктивної інвентаризації дозволить підприємству уникнути збитків та вжити заходів проти несумлінних співробітників.

Водночас, реальна, якісна інвентаризація – це ефективна процедура внутрішнього контролю, засіб забезпечити внутрішню економічну безпеку підприємства, виявити неефективність внутрішніх процесів, попередити різні протиправні дії співробітників й випадки нерационального використання майна. Професіональний підхід не лише відповідає законодавчо-нормативній базі, але й забезпечує реальну користь підприємству, оскільки виявлені нестачі й надлишки найчастіше пов'язані не тільки з банальними помилками через неухважність. Вони можуть свідчити про розкрадання і псування майна, порушення технології виробництва, нереальні норми списання ТМЦ, махінації із цінностями та документами, шахрайство. А це, у свою чергу, сигналізує про проблеми в бізнес-процесах підприємства: або вони порушуються (відсутній контроль, має місце недбалість), або є неефективними та вимагають доопрацювання.

Інвентаризація сприяє вдосконаленню операційної діяльності підприємства, оскільки дозволяє: виявити справжні причини розбіжностей між обліковими та фактичними даними про матеріальні цінності, встановити осіб, що винні у

розкраданнях і зловживаннях, притягнути їх до відповідальності. Систематична інвентаризація дозволяє адміністрації отримувати актуальну інформацію про майно підприємства та, на основі отриманих даних, координувати свої дії.

Література:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 01.10.2021).

2. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. Наказ Міністерства Фінансів України 02 вересня 2014 р. № 879. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 01.10.2021).

3. Демідова А. Інвентаризація на підприємстві: потрібен професійний підхід, а інакше в ній немає сенсу. *Баланс*. 2020. № 43. С. 33 – 47.

Abstract: The purpose of the inventory as one of the means of ensuring the reliability of accounting data is revealed. The attitude of practicing accountants and administration of enterprises to the process of inventory and registration of its results is analyzed. The main advantages of high-quality inventory at the enterprise are formulated.

Keywords: inventory, assets, liabilities, control procedure

*Науковий керівник – Дубініна М.В.,
д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*